

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертації роботи**

Шліхти Ганни Олександрівни

**«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних
компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі**

у процесі професійної підготовки»,

**представленої на здобуття наукового ступеня доктора педагогічних
наук спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.**

Вважати, що докторська дисертація Шліхти Ганни Олександрівни *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»*, є оригінальним, самостійно виконаним дослідженням, що ґрунтується на аналізі значної кількості сучасної української та зарубіжної літератури.

Актуальність теми дисертаційного дослідження Шліхти Г.О. зумовлена низкою ключових причин: стрімке зростання значення ІТ-галузі: визначено тим, що інформаційні технології в сучасному світі відіграють важливу роль у всіх сферах життя, від бізнесу до освіти та медицини. Зростання популярності цієї галузі призводить до потреби висококваліфікованих фахівців, які були б не лише технічно компетентними, але й мали виражені ціннісні орієнтації та дотримувалися етичних стандартів; необхідність формування етичної компетентності, а саме розвиток технологій в ІТ-галузі часто постає перед фахівцями різного роду етичні проблеми та дилеми. Фахівцям потрібно мати не лише технічні знання, а й уміти адекватно оцінювати етичні аспекти своєї діяльності та приймати відповідальні рішення; зростання значення соціальної відповідальності в професійній діяльності фахівця, а саме, у світлі швидкого розвитку технологій і збільшення їх впливу на суспільство виникає необхідність у формуванні ціннісно-деонтологічних компетентностей серед майбутніх фахівців ІТ. Це допоможе забезпечити етичні стандарти та соціальну відповідальність в цій галузі.

Отже, дослідження теоретичних та методичних засад формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі є

актуальним і важливим кроком у забезпеченні сталого розвитку цієї сфери та суспільства в цілому.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертація є складником комплексної науково-дослідницької теми «Теоретико-методологічні засади становлення та розвитку аксіопедагогіки на сучасному етапі гуманізації системи освіти України» кафедри педагогіки, освітнього менеджменту та соціальної роботи Рівненського державного гуманітарного університету (державний реєстраційний номер № 0118U006318). Тему дисертації затверджено на засіданні Вченої ради Рівненського державного гуманітарного університету (протокол № 4 від 28 квітня 2016 р.).

Наукова новизна дослідження полягає в тому, що
– *уперше:*

розроблено теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки;

визначено сутність й обґрунтовано структура феномену ціннісно-деонтологічних компетентностей сучасного ІТ-фахівця на підставі авторського визначення понять «аксіологічне знання», «деонтологічне знання», концептуалізації навичок і вмінь, цінностей й особистих якостей як елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей ІТ-фахівця;

обґрунтовано авторські формули аксіологічної компетентності (розуміння змісту аксіологічного знання, усвідомлення його значення для професійної діяльності ІТ-фахівця, опанування навичок і вмінь застосовувати аксіологічні знання, досягнення ціннісного виміру ІТ-сфери та змісту професійно значущих цінностей) і *деонтологічної компетентності* (розуміння змісту деонтологічного знання в соціально-історичній ретроспективі, опанування поняттєво-категорійного апарату деонтології, усвідомлення значення деонтології для професійної діяльності ІТ-фахівця, а також деонтологічного виміру ІТ-сфери);

обґрунтовано та методично оформлено у послідовний й системний освітній процес професійної підготовки педагогічні технології інноваційного характеру, застосування яких забезпечує сформованість ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі;

визначено критерії оцінювання рівня сформованості ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі (критерій

когнітивно-інтелектуального компонента: розуміння сутності і специфіки аксіологічних та деонтологічних знань; критерій операційно-діяльнісного компонента: практична реалізація ціннісно-деонтологічних компетентностей через здатність застосування відповідних навичок і умінь; критерій ціннісно-мотиваційного компонента: засвоєння професійно значущих цінностей як мотивуючих факторів професійної діяльності; критерій організаційно-поведінкового компонента: практичне здійснення сукупності дій, спрямованих на формування власної ціннісної-сміслової сфери й ціннісно-орієнтованої діяльності)

введено у науковий обіг поняття «актуалізатор ціннісно-деонтологічних компетентностей» (фахівець ІТ-галузі як цілісна гармонійна особистість, яка має високий рівень самооцінки та особистісної унікальності, здатний до вияву прихильності, дружби, емпатії до інших людей, а також знаходженню творчого виходу із конкретної ситуації, яка склалася);

– уточнено:

зміст поняття «цифровізація» (процес формування цифрового суспільства, що інтенсивно та продуктивно залучає ІТ-технології для власних потреб (самореалізація, робота, відпочинок, навчання, дозвілля), а також реалізації спільних соціально-економічних цілей), що в освітньому контексті актуалізує нові компетентності, які змістовно корелюють з концептом навички ХХІ століття;

дефініцію понять «належне» (ціннісний орієнтир, що визначає обриси майбутнього й способи його практичного досягнення шляхом дотримання норм і правил, а також через виконання прийнятих особою обов'язків), «обов'язок» (позитивну ціннісну орієнтацію, що передбачає самостійне, усвідомлене вольове зусилля, яке вимагає сформованості аксіологічної й деонтологічної компетентностей), «імператив» (сукупність морально-етичних і ціннісних настанов гуманістичного плану, що формалізуються у норми й правила (внутрішні та зовнішні), які виконують функцію регулятора предметно-практичної діяльності в різних варіантах професійного комунікативного простору), що становлять основу деонтологічного підходу;

розуміння змісту аксіологічного підходу (в освітньому контексті як засобу забезпечення трансферу суспільно схвалених цінностей у ціннісно-сміслову сферу особистості, що закладає підвалини розбудови нею власних

життєвих стратегій, відтак відповідний підхід орієнтує на пошук педагогічних засобів формування ціннісно-сислової сфери та аксіологічної культури високого рівня) і *деонтологічного підходу* (спосіб осмислення практичного забезпечення моральності активності людини в різноманітних комунікативних просторах за допомогою деонтологічних категорій, що характеризують реалізацію особою змісту внутрішніх (морально-етичних і ціннісних) переконань у практичній діяльності та здійсненні життєвих стратегій);

– *удосконалено:*

теоретичне обґрунтування понятійного розмежування феноменів компетентності (виступає засобом практичної активації кількох типів знань у певній ситуації та життєвому (зокрема професійному) контексті) і знання (тлумачиться як фундаментальний елемент компетентності, що слугує й засобом опанування навколишнього світу, й способом ретрансляції набутого досвіду та його опредмечування, зокрема у формі наукових теорій, технічних проєктів);

діагностичний інструментарій, науково-методичний супровід і технологічне забезпечення педагогічних умов і моделі формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі;

– *набули подальшого розвитку:*

компетентісна парадигма сучасної вищої освіти, відповідно до якої професійні компетентності відображають у концентрованому вигляді професійні вимоги до сучасного ІТ-фахівця з обов'язковим фокусом на ціннісно-деонтологічному складникові системи професійних вимог, що походить зі змісту нормативно-правових актів (національних і міжнародних) у царині освіти;

ідея особистісного розвитку як фундаментальної мети освіти, яка у дисертації конкретизована у практичне завдання формування професійних, світоглядних і громадянських якостей, що визначає потребу використання потенціалу особистісних складників освітнього процесу та заохочення персонального стилю й індивідуальних способів опанування компетентностей, які постають основою майбутньої фахової готовності.

Теоретичне значення дослідження полягає у встановленні та обґрунтуванні:

1) теоретичного положення, згідно з яким у майбутнього фахівця ІТ-галузі у зв'язку зі специфікою об'єкта та предмета його професійної

діяльності, його культура, ділові якості зливаються у структурі гармонійної ціннісно-деонтологічної компетентності як особистісного новоутворення, з чого походить, що якісно іншу роль, ніж у будь-якій іншій професії для фахівця ІТ-галузі відіграють особистісні психологічні, інтелектуальні, моральні характеристики майбутнього фахівця ІТ-галузі, які входять до структури ціннісно-деонтологічних компетентностей;

2) цілісної гармонійної структури ціннісно-деонтологічних компетентностей як особистісного новоутворення, на підставі чого обґрунтовано авторські формули аксіологічної і деонтологічної компетентностей, чому передувало уточнення або актуалізоване термінологічне оформлення низки понять аксіологічного й деонтологічного дискурсу;

3) системи освітніх концепцій, що є засадничими для моделювання освітнього процесу формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі: а) універсальні (особистісно орієнтованого навчання, освітнього розвивального середовища, практико-орієнтованого навчання); б) спеціальні (концепції зони найближчого розвитку; комплексної професійної підготовки; спрямованості освітнього процесу у професійне майбутнє);

4) методики формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки шляхом реалізації системи педагогічних умов й відповідних їм педагогічних технологій інноваційного характеру (зокрема технології педагогіки наративів, гуманістичних спільнот з формування знань, взаємодії з етикою даних, «Дизайн-мислення», «Навчання дією», «Продуктивних невдач», «Навігація в суспільствах пост правди», педагогіки дискомфорту, педагогіка автономії, порогових понять, педагогіка соціальної справедливості).

Відповідні результати дослідження можуть бути використані науково-педагогічними працівниками закладів вищої освіти, науковцями, здобувачами вищої освіти, докторантами, аспірантами, магістрантами у межах теоретичних й практичних досліджень щодо проблематики формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців в ІТ-галузі у процесі професійної підготовки.

Практичне значення одержаних результатів дослідження.
Результати дослідження (матеріали наукових статей і тез конференцій)

можуть бути використані в освітній діяльності закладів вищої освіти у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців в ІТ-галузі. Зокрема, відповідні матеріали лягли в основу розробленого дисертантом навчального посібника для гарантів та викладачів освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальностей 122 «Комп'ютерні науки», 123 «Інженерія програмного забезпечення», 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології). Крім того, практичне застосування теоретичні й емпіричні результати дослідження знайшли в авторських курсах: 1) «Теорія формування цінностей фахівця» (посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі: <http://do.rshu.edu.ua/course/>), спрямований на формування у студентів уявлення про ціннісні теорії з вивчення мотивації до освіти і науки як загальнолюдських цінностей, особистості психофізіологічний феномен та найвищу цінність суспільства; 2) «Дизайн мислення» (посилання на освітній контент дисципліни в CMS Moodle (за наявності) або на іншому ресурсі <http://do.iktmvi.rv.ua/course/view.php?id=160>), присвячений практичним методам управління власною креативністю, формування компетентностей щодо розуміння теоретичних основ дизайн мислення й розроблення інноваційного продукту. Корисними матеріали дисертації будуть для опанування навчальних дисциплін, що типово входять до навчальних планів підготовки здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти в галузі знань 12 «Інформаційні технології» і 015.39 «Професійна освіта (Цифрові технології)»: «Вступ до спеціальності», «Основи педагогічних досліджень», «Теорія та методика професійного навчання», «Філософія», «Цивілізаційні процеси в українському суспільстві», «Ціннісні компетенції фахівця».

Результати дослідження доречні під час викладання освітніх компонент, формування навчальних програм, укладання навчальних посібників і рекомендацій з дисциплін професійного спрямування при підготовці майбутніх ІТ-фахівців.

Отримані теоретичні та практичні результати дослідження дають підстави ініціювати змістовне коригування стандартів вищої освіти для галузі 12 «Інформаційні технології» у частині доповнення переліку загальних компетентностей, а також переліку програмних результатів навчання.

Результати дисертаційного дослідження було **впроваджено** в освітній процес Вінницького державного педагогічного університету імені Михайла Коцюбинського (довідка №06/40 від 27.12.2023р.), Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка (довідка №2478 від 08.12.2023р.), Рівненського державного гуманітарного університету (довідка №01-12/74 від 08.12.2023р.), Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка (довідка №1971/33-03 від 13.12.2023р.), Комунального вищого навчального закладу «Херсонська академія неперервної освіти» Херсонської обласної ради (довідка №01-23/326 від 11.12.2023р.).

Апробація результатів дослідження: основні положення та результати дослідження викладено в доповідях, обговорено та схвалено на засіданнях і науково-методичних семінарах кафедри Рівненського державного гуманітарного університету, а також на міжнародних, усеукраїнських науково-практичних конференціях, зокрема:

міжнародних:

II Міжнародна науково-педагогічна конференція «*Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі*» (Дніпро, 17-18 квітня 2024 р.); The 4th International Scientific and Practical Internet Conference «*Ways of Science Development in Modern Crisis Conditions*» (Дніпро, 8-9 червня 2023 р.); VIII Міжнародна науково-практична конференція «*Scientific practice: modern and classical research methods*» (Бостон, США, 26 травня 2023 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція «*Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences*», (Кембрідж, Велика Британія, 9 грудня, 2022 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція «*Theoretical and empirical scientific research: concept and trends*» (Цюрих, Швейцарія, 4 жовтня 2022 р.); IV Міжнародна науково-практична конференція «*Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities*» (м. Вінниця, Відень, 30 вересня 2022 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «*Grundlagen der modernen wissenschaftlichen forschung*» (Цюрих, Швейцарія, 12 серпня 2022 р.); II Міжнародна науково-практична конференція «*An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary*» (Відень, Австрія, 23 серпня 2022 р.); IX Міжнародна науково-практична конференція «*Актуальні проблеми сучасної науки*» (Дрогобич, 29 квітня 2022 р.).

усеукраїнських:

VIII Всеукраїнська науково-практична конференція *«Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти»* (Тернопіль, 25-26 квітня 2024 р.); VIII Всеукраїнська науково-практична конференція *«Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг»* (Умань, 23 -24 квітня 2024 р.); XIV Всеукраїнська науково-практична конференція *«Інформаційні технології у професійній діяльності»* (Рівне, 1 листопада 2021 р.); XIII Всеукраїнська науково-практична конференція *«Інформаційні технології у професійній діяльності»* (Рівне, 18 листопада 2020 р.); XII Всеукраїнська науково-практична конференція *«Інформаційні технології в професійній діяльності»* (Рівне, 30 жовтня 2019 р.); Всеукраїнська науково-практична конференція студентів та молодих науковців *«Прикладні аспекти інформаційного забезпечення та обґрунтування технічних і управлінських рішень»* (Рівне, 22 жовтень 2017 р.).

Достовірність та обґрунтованість одержаних результатів. Наукові положення та висновки є достовірними та обґрунтованими. Вони підтверджуються фактичними даними, узгоджуються з теоретичними положеннями, апробовані на 15 науково-практичних (9 міжнародних й 6 усеукраїнських) науково-практичних конференціях, а також упроваджені в освітньо-виховний процес 5 закладів вищої освіти.

Наукові праці, які відображають результати дисертації. Основні положення та результати дисертації відображено у 44 наукових публікаціях (із них 34 – одноосібні): 22 публікації відображають основні результати дослідження (з них 3 статті у виданнях, що є індексованими у наукометричних базах Web Of Science і Scopus, 19 статей у наукових виданнях, внесених до Переліку наукових фахових видань України), 22 публікації додатково висвітлюють результати дисертації (серед них: 1 навчальний посібник, 1 стаття у науковому періодичному виданні іншої держави, 20 публікацій у збірниках матеріалів наукових конференцій публікацій апробаційного характеру).

Праці, у яких опубліковано основні результати дослідження

**Статті, опубліковані у наукових періодичних виданнях,
проіндексованих у базах даних Web of Science та (або) Scopus**

1. Turbal Y., Shlikhta G., Turbal M., Turbal B. The polynomial forecasts improvement based on the algorithm of optimal polynomial degree selecting. *Eastern-European Journal of Enterprise Technologies*. 2023. Vol. 5/4(125). P. 34–42. URL: <https://journals.uran.ua/eejet/article/view/289292/283645>

2. Danchuk V., Shlikhta H., Usova I., Batyrbekova M., Kuvatbayeva G. Integrated project management systems as a tool for implementing company strategies. *Periodicals of Engineering and Natural Sciences Original Research*. 2021. Vol. 9, № 4. P. 259–276. URL: <http://pen.ius.edu.ba/index.php/pen/article/view/2308/952>

3. Ivanchuk N., Martyniuk P., Michuta O., Malanchuk Y., Shlikhta H. Constructing a mathematical model and studying numerically the effect of bio-clogging on soil filtration consolidation. *Eastern - European Journal of Enterprise Technologies*. 2021. Vol. 2/10 (110). P. 27–34. URL: <https://journals.uran.ua/eejet/article/view/230238/229292>.

1.

Статті у наукових фахових виданнях України

4. Шліхта Г. О. Технології формування цінностей та особистісних якостей в процесі підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник науки та освіти (Серія «Філологія», Серія «Педагогіка», Серія «Соціологія», Серія «Культура і мистецтво», Серія «Історія та археологія»): журнал*. 2024. №1(19). С. 1397–1409. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/vno/article/view/8963/9010>

5. Шліхта Г. О. Педагогічні технології й інноваційне забезпечення формування елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Перспективи та інновації науки (Серія «Педагогіка», Серія «Психологія», Серія «Медицина»): журнал*. 2024. № 1(35) 2024. С. 399–412. URL: <http://perspectives.pp.ua/index.php/pis/article/view/8622/8669>

6. Шліхта Г. О. Формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки: зарубіжний досвід. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2023. Том 11, №10. С.12–19. URL: <https://oip-journal.org/index.php/oip/article/view/270/180>

7. Pelekh Y., Shlikhta G. Basic educational concepts as the basis of professional training of IT industry specialists. *Zhytomyr Ivan Franko state*

university journal. Pedagogical sciences. 2023. Vol. 3 (114). P. 138–144. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/295081/289586>

8. Шліхта Г. О. Змістовне наповнення структурних елементів цінносно-деонтологічних компетенцій майбутніх ІТ-фахівців. *Інноватика у вихованні*. 2023. Вип. 18. С. 259–274. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iiu/article/view/584/491>

9. Шліхта Г. О. Практико-орієнтоване навчання як забезпечення ефективного формування цінносно-деонтологічних компетентностей майбутніх ІТ-фахівців. *Педагогічний альманах: збірник наукових праць*. 2023. Випуск 54. С. 125–134. URL: <https://pedalmanac.site/index.php/main/article/view/479/408>

10. Пелех Ю. В., Шліхта Г. О. Формування навичок 21-го століття як важливого елементу цінносно-деонтологічних компетентностей майбутнього ІТ-фахівця. *Духовність особистості: методологія, теорія і практика: збірник наукових праць*. 2023. Вип. 2 (106). С. 116–127. URL: https://journals.snu.edu.ua/index.php/DOMTP_SNU/article/view/700/668

11. Pelekh Y., Shlikhta G. The place of axiological and deontological competences in the structure of professional training of IT specialists. *Zhytomyr Ivan Franko state university journal. Pedagogical sciences*. 2023. Vol.1 (112). P. 69–75. URL: <http://pedagogy.visnyk.zu.edu.ua/article/view/283207/277379>

12. Шліхта Г. О. Визначення місця цінносно-деонтологічної складової вимог до сучасного ІТ-фахівця в національних та міжнародних нормативно-правових документах. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: педагогіка*. 2023. №1(1). С. 193–199. URL: <https://journals.tnpu.ternopil.ua/index.php/pedagogy/article/view/120/116>

13. Шліхта Г. О. Сутність і структура феномену цінносно-деонтологічних компетентностей сучасного ІТ-фахівця. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2023. №2. С. 93–98. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4872/5125>

14. Шліхта Г. О. Проблематика цінносно-деонтологічної складової в професійній підготовці майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник Глухівського національного педагогічного університету імені Олександра Довженка*. 2022, Вип. 3 (50), 1 частина. С. 71–77. URL: <https://drive.google.com/file/d/1IVqsiXUAjVjA4TCIWQ6ZeIqruQbcbFIZ/view>

15. Шліхта Г. О. Феномен «деонтологія» в професійній підготовці майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Вісник Черкаського національного університету імені Богдана Хмельницького. Серія: Педагогічні науки*. 2022. № 3. С. 33–39. URL: <https://ped-ejournal.cdu.edu.ua/article/view/4673/4933>

16. Шліхта Г. О. Формування аксіологічної й деонтологічної компетентностей у процесі професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі: стан дослідження проблеми. *Молодь і ринок: щомісячний науково-*

педагогічний журнал. 2022. №5(203). С. 96–103. URL: <http://mir.dspu.edu.ua/article/view/264648/260747>

17. Шліхта Г. О. Вплив сучасного стану розвитку інформаційних технологій в Україні на проблему професійної підготовки ІТ-фахівців. *Сучасні інформаційні технології та інноваційні методики навчання в підготовці фахівців: методологія, теорія, досвід, проблеми*. 2022. Вип. 64. С. 225–233. URL: <https://vspu.net/sit/index.php/sit/article/view/5054/4457>

18. Шліхта Г. О. Аксіологічний підхід до реалізації професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Інноватика у вихованні*. 2022. Випуск 16. С. 240–251. URL: <https://ojs.itup.com.ua/index.php/iuu/article/view/486>

19. Шліхта Г. О. Ціннісно-деонтологічні аспекти професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-галузі. *Нова педагогічна думка*. 2022. №1 (109). С. 44–49. URL: <http://npd.roippo.org.ua/index.php/NPD/article/view/422>

20. Шліхта Г. О. Методологія побудови системи регламентуючої документації у закладах вищої освіти на основі процесного підходу до управління. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка. Педагогічні науки*. 2018. Випуск 4 (95). С. 230–235. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/28460>

21. Шліхта Г. О. Класифікація бізнес-процесів в освітніх установах. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: науковий журнал. Педагогічні науки*. 2018. Випуск 3 (94). С. 107–114. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/27613>

22. Шліхта Г. О. Необхідність та особливості управління якістю професійної підготовки вчителів інформатики. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка: науковий журнал. Педагогічні науки*. 2012. Випуск 65. С. 89–93. URL: <http://eprints.zu.edu.ua/id/eprint/9189>

23. Шліхта Г. О. Актуальність вдосконалення професійно-технологічної підготовки вчителів інформатики. *Наукові записки Тернопільського національного педагогічного університету імені Володимира Гнатюка. Серія: Педагогіка*. 2011. № 4. С. 101–105. URL: <http://dspace.tnpu.edu.ua/handle/123456789/490>

24. Шліхта Г. О., Шліхта В. М. Процесний підхід як інструмент управління якістю підготовки спеціалістів у вищому навчальному закладі. *Науковий часопис НПУ ім. М. П. Драгоманова. Серія 5. Педагогічні науки: реалії та перспективи. Збірник наукових праць*. Київ: НПУ ім. М. П. Драгоманова, 2011. № 28. С. 317–323. URL: <http://enpuir.npu.edu.ua/handle/123456789/1062>

Статті у наукових періодичних виданнях інших держав

25. Pelekh Y., Shlikhta G. 21st Century Skills and Individual Basic Values of the Future IT Specialist: Education Perspective. *The New Educational Review*. 2024. Vol. 5, № 1. P. 176-188. URL: <https://czasopisma.marszalek.com.pl/images/pliki/tner/202401/tner7514.pdf>

26. Vorona V., Shlikhta G., Kucherenko I., Molnar T., & Sakhnenko A. Cloud and education: transforming teacher training. *Amazonia Investiga*. 2024. Vol. 13(73). P. 139-154. URL: <https://www.amazoniainvestiga.info/index.php/amazonia/article/view/2638/3940>

Праці, які додаково відображають наукові результати дисертації

27. Шліхта Г. О. Технології формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі в процесі професійної підготовки: навчальний посібник для гарантів та викладачів освітньо-професійних програм підготовки здобувачів вищої освіти зі спеціальностей 122 «Комп'ютерні науки», 123 «Інженерія програмного забезпечення», 015.39 Професійна освіта (Цифрові технології): навч. посіб. Рівне: РВВ РДГУ, 2023. 65 с.

28. Шліхта Г. О. Концептуалізація педагогічних умов формування професійних компетентностей. *Актуальні проблеми та перспективи технологічної і професійної освіти: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Тернопіль, 25-26 квітня 2024 р..* Тернопіль. 2024. С. 173–175.

29. Шліхта Г. О. Активізація цінностей й особистих якостей як елементів ціннісно-деонтологічних компетентностей ІТ-фахівця *Сучасні тренінгові технології для розвитку особистості: еко-тренінг: матеріали VIII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Умань, 23 -24 квітня 2024 р..* Умань, 2024. С. 188–189.

30. Шліхта Г. О. Формування інтелектуально-когнітивної (знаннєвої) складової ціннісно-деонтологічних компетентностей. *Теорія і практика професійного становлення фахівця в інноваційному соціокультурному просторі: матеріали II Міжнар. науково-педагогічна конф., м. Дніпро, 17-18 квітня 2024 р..* Дніпро, 2024. С. 112–114.

31. Шліхта Г. О. Деонтологічне знання як підґрунтя деонтологічної компетентності сучасного ІТ-фахівця. *Collection of Scientific Papers «ΛΟΓΟΣ»*, Bologna, Italy, September 29, 2023. Bologna, Italy, 2023. P. 188–189. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/1169/1194>

32. Шліхта Г. О. Науковий дискурс феномену особистість у формуванні ціннісно-деонтологічних переконань майбутнього ІТ-фахівця. *ΛΟΓΟΣ: збірник IV Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific practice: modern and classical research methods »*, м. Бостон, 26

травня, 2023 р. Бостон. 2023. С. 284–285. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/846/867>

33. Шліхта Г. О. Ціннісно-деонтологічні компетентності майбутніх фахівців ІТ-галузі як очікуваний результат професійної підготовки. *Ways of Science Development in Modern Crisis Conditions: Proceedings of the 4th International Scientific and Practical Internet Conference*. М. Дніпро, 8-9 червня, 2023р. Дніпро. 2023. С. 463–466. URL: <http://www.wayscience.com/wp-content/uploads/2023/06/Conference-Proceedings-June-8-9-2023.pdf>

34. Шліхта Г. О. Залучення деонтологічного підходу у вищій школі підготовки ІТ-фахівця. *ЛОГОΣ: збірник IV Міжнародної науково-практичної конференції «Education and science of today: intersectoral issues and development of sciences»*, м. Кембрідж, 9 грудня, 2022 р. Кембрідж, GBR, 2022. С. 173–175. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/518/534>

35. Шліхта Г. О. Відповідальність – одне з ключових понять деонтологічного дискурсу професійної підготовки на рівні вищої школи. *ЛОГОΣ: збірник IV Міжнародної науково-практичної конференції «Theoretical and empirical scientific research: concept and trends»*, м. Оксфорд, 14 жовтня, 2022 р. Оксфорд, GBR, 2022. С. 95–97. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/381/395>

36. Шліхта Г. О. Імператив як складова деонтологічного дискурсу професійної підготовки фахівців ІТ-галузі. *ГРААЛЬ НАУКИ № 20: збірник IV Міжнародної науково-практичної конференції «Scientific researches and methods of their carrying out: world experience and domestic realities»*, м. Вінниця, Відень, 30 вересня, 2022р. Вінниця, Відень, Австрія, 2022. С. 145–147. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/599>

37. Шліхта Г. О. Аналіз деонтологічної проблематики на рівні вищої школи підготовки майбутніх фахівців. *ЛОГОΣ: збірник II Міжнародної науково-практичної конференції «Grundlagen der modernen wissenschaftlichen forschung»*, м. Цюрих, 12 серпня, 2022 р. Цюрих, Швейцарія, 2022. С. 153–156. URL: <https://archive.logos-science.com/index.php/conference-proceedings/article/view/286/296>

38. Шліхта Г. О. Філософське коріння терміну «Деонтологія». *III CISP Conference «An integrated approach to science modernization: methods, models and multidisciplinary»*: Матеріали II Міжнародної науково-практичної конференції, м. Відень, 26 серпня, 2022 р. Відень, Австрія. № 18-19. С. 334–336. URL: <https://archive.journal-grail.science/index.php/2710-3056/article/view/553>

39. Шліхта Г. О. Дослідження проблеми забезпечення ціннісно-деонтологічної складової професійної підготовки майбутніх фахівців ІТ-

галузі. *Актуальні проблеми сучасної науки*: матеріали ІХ Міжнародної науково-практичної конференції, м. Дрогобич, 29 квітня 2022 р. Дрогобич. С. 340–346. URL: https://dspu.edu.ua/ifmeit/wp-content/uploads/sites/2/2022/06/ix-ifmeit-aktualni_problemi_suchasnoyi_nauki-2022.pdf

40. Шліхта В. А., Шліхта Г. О. 3D моделі – їх використання та взаємодія з ними при створенні додатків з доповненою реальністю. *Інформаційні технології у професійній діяльності*: матеріали XIV Всеукр. наук.-практ. конф., м. Рівне, 1 листопада 2021 рік. Рівне. С. 183–185. URL: https://iktmvi.rshu.edu.ua/files/konf/Zbirnyk_ITvPD-2021.pdf

41. Романишина О. М., Шліхта Г. О. Моніторинг як засіб удосконалення системи інформаційного забезпечення управління освітою. *Динаміка, рух та розвиток сучасної науки*: матеріали I міжнародної студентської наукової конференції, м. Луцьк, 5 березня, 2021 р. Луцьк, 2021. Т. 3. С. 40–43. URL: <https://tpodm.khmnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/19/2021/08/207-820-PB-1-97.pdf>

42. Романишина О. М., Шліхта Г. О. Комп'ютерне тестування як технологія моніторингу якості освіти в закладах загальної середньої освіти. *Інформаційні технології в професійній діяльності*: матеріали XIV Всеукраїнської науково-практичної конференції, м. Рівне, 1 листопада 2021 р. Рівне. С. 207–209. URL: https://iktmvi.rshu.edu.ua/files/konf/Zbirnyk_ITvPD-2021.pdf

43. Шліхта Г. О. Компетентністний підхід як показник якісної підготовки майбутніх вчителів інформатики. *Інформаційні технології в професійній діяльності*: матеріали XII Всеукр. наук.-практ. конф., м. Рівне, 30 жовтня 2019 р. Рівне, 2019. С. 105–106. URL: <https://iktmvi.rshu.edu.ua/files/konf/ZB-ITVDPD-2019.pdf>

44. Шліхта Г. О. Моделювання бізнес-процесів як інструмент підвищення ефективності діяльності ВНЗ. *Прикладні аспекти інформаційного забезпечення та обґрунтування технічних і управлінських рішень: Матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції*. Рівне: РВВ РДГУ, 2017. С. 151–153.

Особистий внесок здобувачки у наукових публікаціях, опублікованих із співавторами та захищених за темою дисертації

Особистий внесок в наукових працях, написаних у співавторстві, полягає в теоретичному обґрунтуванні основних ідей і положень досліджуваної проблеми й у науковій обробці отриманих результатів, як от, у публікації «The polynomial forecasts improvement based on the algorithm of optimal polynomial degree selecting» (у співавторстві з Turbal Y., Turbal M.,

Turbal B.) обґрунтовано науковий підхід до статистичної математичної обробки отриманих результатів з урахуванням методу прогнозування, інструментів оцінки його похибки, в основі яких є алгоритм побудови однокрокового поліноміального прогнозу. Метод вирізняється тим, що дозволяє будувати прогноз без використання громіздкої процедури обчислення, враховуючи певні обрані показники (авторський внесок – 30%). У міжнародній публікації «Integrated project management systems as a tool for implementing company strategies» (у співавторстві Danchuk V., Usova I., Batyrbekova M., Kuatbayeva G.) вивчено оптимізації управлінських процесів, зокрема освітніх, розглянуто можливості багатопроєктного управління різноманітними виробничими процесами (на підприємстві, в установі чи організації) як на локальному, так і на глобальному рівнях у динамічних (і часто стресових) економічних умовах, що використано при проведенні статистичної обробки експерименту (авторський внесок – 35%); у міжнародній публікації «Constructing a mathematical model and studying numerically the effect of bio-clogging on soil filtration consolidation» (у співавторстві з Ivanchuk N., Martyniuk P., Michuta O., Yevhenii Malanchuk) проаналізовано особливості та властивості використання Дизайн-мислення при моделюванні та створенні інноваційних продуктів для розв'язання прикладних проблем, а також при створенні самої моделі дослідження (авторський внесок – 35%); у спільній роботі в закордонному виданні «21st Century Skills and Individual Basic Values of the Future it Specialist: Education Perspective» із Ю. В. Пелехом розкрито питання формування навичок ХХІ століття, їх кореляційні зв'язки з ціннісно-смісловою сферою майбутніх ІТ-фахівців, що лежать в дизайні ціннісно-деонтологічних компетентцій майбутніх ІТ-фахівців (авторський внесок – 45%); в роботі «The place of axiological and deontological competences in the structure of professional training of IT specialists» з Ю.В. Пелехом аргументовано виділено місце аксіологічної та деонтологічної компетентностей у структурі професійної підготовки сучасного ІТ-фахівця, які, в свою чергу, мають бути інтегровані в освітній процес для досягнення конкретних бажаних результатів навчання ІТ-фахівця (авторський внесок – 50%). У інших спільних публікаціях (за списком публікацій №№ 7, 10, 23, 37, 38, 44) авторський внесок становить 50%.

Оцінка мови і стилю дисертації

Матеріал дисертаційного дослідження Шліхти Ганни Олександрівни *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»* викладено з дотриманням наукового стилю, в логічній послідовності, доступний для сприйняття.

Здобувачкою дотримано вимоги академічної доброчесності та не допущено її порушень під час дослідження.

За змістом дисертаційна робота Шліхти Ганни Олександрівни *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»*, її науково-прикладні результати та висновки відповідають паспорту спеціальності 13.00.04 - теорія та методика професійної освіти.

ВИСНОВОК

Ознайомившись із дисертацією Шліхти Ганни Олександрівни *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»* та науковими публікаціями, у яких висвітлені основні наукові результати дисертації, а також взявши до уваги підсумки розширеного засідання кафедри Рівненського державного гуманітарного університету, вважаємо, що:

1. Дисертаційна робота Шліхти Ганни Олександрівни *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»* відповідає спеціальності 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти.

2. Шліхтою Г.О. опубліковано за темою дисертації 44 наукових публікацій, з них 22 розкривають основний зміст дисертації, відображають наукову новизну отриманих результатів і відповідають вимогам п.7 та п.9 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року № 1197).

3. Дисертаційне дослідження Шліхти Г. О. *«Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки»* відповідає

вимогам п.7 та п.9 «Порядок присудження та позбавлення наукового ступеня доктора наук» (Постанова Кабінету Міністрів України від 17.11.2021 року № 1197), які ставляться до дисертаційних робіт на здобуття наукового ступеня доктора наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія і методика професійної освіти і може бути прийнята до захисту у спеціалізованій вченій раді.

4. Дисертаційне дослідження Шліхти Ганни Олександрівни «Теоретичні та методичні засади формування ціннісно-деонтологічних компетентностей майбутніх фахівців ІТ-галузі у процесі професійної підготовки» може бути рекомендована до захисту на здобуття ступеня доктора педагогічних наук за спеціальністю 13.00.04 – теорія та методика професійної освіти у спеціалізованій вченій раді.

РЕЦЕНЗЕНТ

доктор педагогічних наук,
професор, професор кафедри
педагогіки, освітнього менеджменту
та соціальної роботи РДГУ

Зоя ШЕВЦІВ

РЕЦЕНЗЕНТ

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач кафедри
природничих наук з методиками
навчання РДГУ

Наталія ГРИЦАЙ

РЕЦЕНЗЕНТ

доктор педагогічних наук,
професор, завідувач інформаційно-
комунікаційних технологій та методики
викладання інформатики РДГУ

Ігор ВОЙТОВИЧ

Шевців З. О. РДГУ Войтович І. Грицай Н. засвідчую
повноважним загального відділу
Ташара Валентина
20 р.